

CULTURA

Segona Època — Any LII
Número 384
Valls, juliol-agost del 1979

DIRECTOR
PERE ALTÈS I SERRA

Dipòsit Legal T. 147 — 1975 • Redacció i Administració:
Plaça del Quarter, s/n. • Editor: Associació d'Alum-
nes i Ex-alumnes de l'Escola de Mestria Industrial
• Impremta: Seri-graf, S. A., Bisbe Sitjó, 2 — Valls.

SUMARI

LA NOSTRA PREMSA ES MOR Josep M. Figueres	7
ESTUDI DE LES COMUNICACIONS VALLENQUES Ramon Barbat i Miracle	8
LES GRANS INVENCIONS Faust	9
COSES Josep M. Giné i Roselló	11
MANEL TODA I FERRÉ (MANEL) Núria	12
GALERIA VALLENCA Jordi	14
A L'ENTORN DE LA NOMINACIÓ DELS NOSTRES CARRERS J. M.	15
JOSEP M. CAPDEVILA A VALLS J. Miquel i Macaya	18
DEFENSA DE VALLS A 1709 Francesc Alentorn i Ballester	19
L'AIGUA P. Altès i Serra	23
ESTAMPES RETROSPECTIVES J. Ventura i Solé	24
CINEMA, ART, EXPOSICIONS, MÚSICA...	27
FINESTRAL A LA CIUTAT	31
A. A. E. E. M. I. M. Trenchs i Mestre	39

EL CAS "MESTRAL"

LA NOSTRA PREMSA ES MOR

A les nostres comarques fa ben poc que una notícia ha esberlat l'estructura de l'edifici, fràgil i sense fonaments, de la premsa catalana. *Mestral*, la publicació que ho volia ser de totes les nostres contrades, ja no existeix. Motivacions de caire polític i un difícil fons de manteniment econòmic han fet que la revista que dirigia J. F. Valls passés a la història immediata.

Analitzar les raons de la seva desaparició és furgar en la ferida per a guarir-la. Però el metge, la infermera, l'analista, han de tenir a l'abast d'una sèrie de dades per a posar-hi remei, i el nostre cas és ben senzill. Ultra les intestines lluites de partit que davant casos d'interès nacional amenacen convertir la nostra nació en uns regnes taifals, *Mestral* ha patit del defecte bàsic de la nostra premsa: no era llegit per tothom. Al costat d'afers sectorials, d'interpretacions polítiques que desvirtuaven el veritable sentit de la informació, per omissió moltes vegades, el fet era ben elemental: pocs subscriptors, uns 500 si la memòria no em fa errar, i pocs lectors, uns 2.000. Aquest panorama no podia pas bastir una estructura *més o menys* professional dins la publicació en qüestió.

L'equip promotor s'ha esforçat tot el que ha pogut, i cal retre-li, com acostumem a fer amb els morts o els moribunds, un homenatge. Ara bé, els homenatges han de tenir uns significació especial. De servei i d'eficàcia. Podríem fer un homenatge als homes i dones que han fet *Mestral* si s'hagués arribat al número 1.000 com ara arriba l'*Avui*, si fos qualsevol fita cronològica o significativa per a commemorar, però 36 números no permeten mirar massa il·lusionats el passat tan proper que hem viscut.

D'acord que 52 números de *Mestral* equivalien a més de 300 de l'*Avui*. La periodicitat setmanal no es pot acarar amb la diària, però voldria comparar tots dos casos per la seva tipicitat dins la premsa actual. Publicacions nascudes del suport popular a les quals hom atorga una estructura professional, oberta, en principi, a totes les opcions polítiques i amb una voluntat ferma de ser una eina de servei. Però

LA NOSTRA PORTADA

Valls rebé el 24 de juny la visita de l'honorable president de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Tarradellas. Fou una jornada memorable. El nostre President és acompanyat per la canalla de totes dues colles dels Xiquets de Valls, les quals li feren ofrena de sengles obsequis. (Foto A.A.M.).

quan no es llegeix amb la mida del que cal només hi ha dues opcions: o plegar o adaptar-se. A les comarques tarragonines no hi havia —no hi ha— una competència de publicacions que es mengin les unes a les altres el mercat. Hi ha camp per a tots. Tançar, desaparèixer, és la solució a la qual estem acostumats. Des de l'observatori en el qual estic, *l'Exposició de premsa catalana actual* que, organitzada per Òmnium, Xarxa i "la Caixa" travessa el nostre país de punta a punta, vaig constatant com revistes ben petites —*Quicarell, Ateneu...*— o ben importants —*Amb potes roses, Lletres...*— desapareixen per deficient gestió, per poc tiratge, que fa un desequilibri numèric a la part econòmica, per desinterès general... La transformació del contingut, l'adaptació de la revista als temps actuals és una qüestió ben difícil de resoldre sense tenir uns mitjans —de caire general: organismes de poder, de control, d'ajuda; de caire associatiu: entitats de coordinació i suport mutu, etc.— que permetin fer una pressió conjunta davant qui pot posar-hi remei.

Sempre recordaré l'agost del 1976 quan anàvem per les impremtes, agències de publicitat, distribuïdores, etc., intentant estructurar *Mestral*, però una empresa d'aquest calibre necessita homes de la comarca que hi visquin tota la setmana i s'hi dediquin. Jo des del diari *Avui*, a Barcelona, poca cosa podia fer-hi, però vaig tenir una gran alegria quan els promotors de Valls i Reus em van cridar per tal que els donés la signatura per al nom que havíem patentat: el nostre vent, *Mestral*. Ara que tot sembla que l'hàgim d'enterrar, no em veig en cor de fer un reportatge o una anàlisi del que ha passat amb els elements procedents de totes bandes. Tinc un sol fet que m'entristeix: la nostra revista ja no sortirà més. Es podia modificar, alterar o transformar totalment el contingut, però la influència política havia de ser des de fora. La premsa general no es pot confondre amb la premsa de partit. Cada organització política que es creï els seus mitjans de comunicació, i que cada ciutat, comarca o agrupació inter-comarcal, les seves eines d'informació i opinió generals.

La nostra comarca, com es pot veure al mapa de densitat de la premsa catalana que vaig publicar a *CULTURA* mateix fa uns mesos arran el treball sobre *l'Exposició de premsa catalana actual*, és de les més pobres en quantitat de títols, i si amb aquest fet li traiem els pocs oasis, el panorama queda cada cop més desèrtic. Al costat de la situació general de crisi del sector, i específicament de les publicacions catalanes, com comentava a la pàgina de *Diàleg de l'Avui* amb un treball titulat precisament *Ajudem la premsa catalana*, les nostres comarques necessiten aquestes plataformes informatives com el pa que ens mengem. La responsabilitat col·lectiva per omissió, i dels qui ho han fet, ells ho saben, per què s'ha hagut de plegar, és molt forta. No és només un vehicle de cultura que desapareix, sinó un element de denúncia davant el terrabastall que tenim: situació agrària, una indústria que malmet la natura i les condicions de vida, una contaminació i desordre ecològic de primera magnitud, etc.

Quan els problemes es presenten, la discussió pública i per escrit ajuda a la seva solució. Si la classe no té pissarra ni aula, malament rai. El dia que ploqui qui sap on hauran, professor i alumnes, de fer la feina. Si la premsa és el mirall d'un poble, ja cal que ens afanyem a tornar-ne a comprar un altre i mirar que la canalla no hi tiri pedres. Només per un camí d'estimació al país i de comprensió real i mútua podem avançar. *Mestral* ha patit d'unes interferències polítiques i d'un coixí amb massa espines, de poc ressò en definitiva. Que torni a bufar el vent i no trobi obstacles al seu camí.

Josep M. Figueres

Estudi de les comunicacions val·lenques

(IV I ÚLTIM)

L'inici d'aquests estudis va ser una conferència que jo mateix vaig donar a l'Escola del Treball el dia 16 de maig de 1968, la qual aquesta revista va publicar al número corresponent al mes de juny del mateix any.

Les obres de l'Autopista de l'Ebre foren començades a les darreries de juliol del 1974, i quedaren enllestides el 5 de juliol del 1976.

Amb les esmentades obres quedà resolt l'objectiu primer per mi propugnat: la comunicació directa de Barcelona amb Lleida passant pel Camp de Tarragona.

El segon objectiu, o sigui el pas per Valls de la línia del ferrocarril Madrid-Barcelona, també va iniciar-se, però restà limitat a la unió Barcelona-Bilbao.

En el número del mes d'octubre del 1976 d'aquesta mateixa revista, hi va ser publicat el segon escrit sobre el tema "Estudi de les comunicacions val·lenques", i en el qual invitava la nostra Cambra de Comerç i Indústria, i també les autoritats val·lenques, que preguessin al cap provincial d'Obres Públiques que encarregués als seus serveis tècnics un avant-projecte de túnel per sota el Coll de Lilla. La finalitat del treball esmentat era despertar l'interès per al túnel, el qual, segons ja deia en el meu escrit, no podia ser de cap alt cost, ja que la llargada no arribaria a un quilòmetre.

No sé si el tal suggeriment va ser recollit per algú, però molt em temo que no. En tot cas seria interessant de saber-ne el resultat.

El tercer escrit meu, publicat per *CULTURA* a l'octubre de 1977, sortia al pas d'un projecte d'eixampla de la Carretera Reus-Montblanc, fonamentat, el projecte, en donar fàcil accés a l'autopista de l'Ebre a Reus i Salou, quan, segons demostrava en l'al·ludit escrit, era molt més fàcil aquest accés per Valls i pel Pla de Santa Maria que no pas per Picamoixons, i no ja pel major cost de l'obra, sinó també perquè es barrava el pas a l'acaronat embassament de la Riba, que tant necessita el nostre Camp.

Doncs bé, a primers d'aquest any em vaig quedar sorprès per una informació de *La Vanguardia* en què deia que s'havia aprovat el pressupost d'uns 200 milions de pessetes per arranjar la carretera Reus-Picamoixons, més uns altres 750 milions per a l'eixamplament de la resta de la carretera fins a Montblanc.

Jo no sé el que els val·lencs en pensen de tot això, o si ni tan sols en tenen consciència. Però el que sí crec que haig d'assenyalar és que Valls sense el túnel del Coll de Lilla queda en un cul de sac; fet a bastament demostrat quan Valls va perdre el mercat de la Conca de Barberà en obrir-se el pas de Picamoixons.

Comprenc l'interès de Reus a fer viable el costosíssim projecte que estem comentant i que facilitarà la seva comunicació amb Lleida, Saragossa i el Nord d'Espanya. Ara bé el que resulta incomprensible és que hom no es vulgui adonar que obrint el túnel de Lilla la dita comunicació fóra molt més ben facilitada, ensems que menys costosa. El natural i més apropiat és facilitar la unió del triangle Tarragona-Reus-Valls amb la resta d'Espanya a través de l'angle de Valls i no pas per l'angle de Reus.

I Reus no hi perdria res, ja que Montblanc-Reus pel túnel fóra més curt que Montblanc-Reus per Picamoixons.

Tot ens fa creure que no hi ha res a fer i que s'han acabat els meus escrits sobre comunicacions val·lenques. Una vegada més, Valls no té remei!

Ramon Barbat i Miracle